

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Temmuz 2018 • No: 124

1 Mayıs 2018 mitingi - Zonguldak

Yapay Kutuplaşma Sınıf Kimliğiyle Aşılır

24 Haziran seçim sonuçları tartışılmaya, konuşulmaya devam ediyor. İşçiler arasındaki kimi tartışma ve sohbetler kavga noktasına varabiliyor, küslükle sonuçlanıyor. Muhalefet partilerine oy veren işçiler, tek adam rejiminin sandıkta üstün gelmesine öfkeli. İktidar partisine oy veren işçi arkadaşlarına kızıyorlar. İktidar partisine oy veren pek çok işçi ise, göğsünü gere gere “seçimleri kazandık” diyor. Ne yazık ki bu tartışma ve sohbetlerde işçi sınıfının bakış açısı hâkim olamıyor. Bu yüzden de işçiler, birbirlerine destekledikleri futbol takımlarının taraftarları gibi muamele ediyorlar. İşçi Dayanışması ise, tüm toplumsal ve siyasal olaylara işçi sınıfının penceresinden bakıyor. Bunu bir kenara kaydedelim ve gelin bu seçimleri kimin

kazandığını birlikte sorgulayalım.

Öncelikle şunu soralım: Seçimleri işçiler mi kazandı? Ya da işçilerden yana bir parti ve lider mi iktidar koltuğuna oturdu? İster iktidarı ister muhalefeti destekliyor olsun, hiçbir işçi buna “evet” yanıtı vermez. AKP ve onun lideri işçilerin değil sermaye sınıfının yani patronlar sınıfının temsilcisidir. Bunu birazdan daha net bir şekilde göreceğiz.

Tek adam rejimi kurum ve kuruluşlarıyla resmiyet kazanmıştır ve devletin tüm ipleri tek bir kişinin elindedir. Kendisine “başkan” denmesini isteyen Erdoğan, tek adam yönetimi sayesinde hızlı hareket edeceğini, engelleri aşacağını, ekonomiyi ve Türkiye’yi büyüteceğini söylüyor. Böylece demokratik hakların yok edilmesi bu şekilde

meşrulaştırılmak isteniyor. Elbette ekonominin büyümesine ve Türkiye'nin zenginleşmesine karşı çıkıyor değiliz! Ama şu soruyu da soralım: **Bu büyüme ne pahasına olacak ve bu büyümeden işçilerin payına ne düşecek?** Zaten ekonomi yıllardır büyüyor, Türkiye zenginleşiyor. Peki, bu zenginlik nasıl bölüşülüyor?

İktidar çevresi Karun kadar zenginleşirken ve patronların kârı büyürken işçilerin yaşamı daha da çekilmez hale geliyor. Enflasyon yükseliyor, hayat pahalılığı artıyor ve alım gücümüz düşüyor. Ücretlerimizin sayısal (nominal) olarak artması değil, bu ücretle ne kadar geçim aracı aldığımızdır önemli olan. Doların yükselmesi ve liranın erimesiyle birlikte, alım gücümüz düşüyor. Dolayısıyla her geçen gün biraz daha fakirleşiyoruz. Yani **işçi sınıfı tüm zenginliği üretiyor ama iş bölüşmeye gelince payına kısıntı ve kahırlı bir yaşam düşüyor.**

Yani ekonominin büyümesi otomatik olarak işçilerin refahının büyümesi anlamına gelmiyor. İşçiler birleşmedikleri ve kendi sınıf çıkarları temelinde mücadele etmedikleri müddetçe, çalışma ve yaşam koşullarını düzeltemezler. Geçmişte de kendini "kurtarıcı" olarak sunan ve tek adam rejimi kuran liderler oldu. Bunlar; "güçlü lider, güçlü ülke" hayalleriyle emekçileri peşlerinden sürüklediler. Fakat sonuç her seferinde hüsrana oldu. Tarih defalarca gösterdi ki, *sermayenin temsilcisi olan parti ve liderlerden işçilere hayır gelmez.* Türkiye'deki mevcut durum bu gerçeği bir kez daha gözler önüne seriyor. "Başkan"ın birçok şirketin tepe yöneticisini bakanlık koltuğuna oturtması bu açıdan çok şey anlatmıyor mu? Meselâ Gıda ve Orman Bakanlığına Kanadalı bir yiyecek şirketinin Ortadoğu temsilcisi getirildi. Acaba bu Gıda Bakanı işçi ve emekçilerin çıkarını mı düşünür yoksa kapitalistlerin önünü daha fazla nasıl açacağını mı? Ya özel bir hastanenin patronu Sağlık Bakanı olunca ne yapar? SSK fonlarını korur ve özel hastanelere aktarılmasına karşı mı çıkar yoksa tersini mi yapar?

Tek adam rejimi resmi olarak işbaşı yapar yapmaz, SSK'nın denetlenmesi görevini Danıştay'dan aldı. Neden? SSK'nın denetlenmesini neden gözlerden kaçırmak istiyorlar acaba? "Kazandık" diyen işçiler başta olmak üzere, tüm sınıf kardeşlerimiz bu soruları sormalılar. Türkiye tarihinde ilk kez, dev şirketlerin/tekellerin tepesindeki isimler, *seçilmedikleri halde* bakanlık koltuğuna oturtuluyorlar. Bu durum hem tek adam rejiminin keyfiliğini hem de onun sınıfsal meşrebini gözler önüne sermiyor mu? Eskiden, siyasi iktidarın sadece sermaye sınıfının çıkarlarını koruduğu gerçeğinin üzeri çeşitli biçimlerde örtülmeye çalışılırdı, tek adam rejimi buna bile gerek duymuyor.

Bu tablo, ekonomi ile siyasetin birbirinden ayrılmaz olduğunu ortaya koyuyor. Bilindiği gibi siyasi iktidarın

devasa bir "trol ordusu" var. Bu "trol ordusu"nun amacı sosyal medya yoluyla toplumda algı oluşturmak ve emekçileri yönlendirmektir. Öyle ki, sanki siyaset ekonomiden bağımsızmış gibi bir algı oluşturulmaya çalışılıyor. Ne yazık ki bu söylem işçiler tarafından da sahipleniliyor. Oysa siyasetten söz ettiğimiz zaman aslında ekonomiden ve ekonomiden söz ettiğimizde ise siyasetten söz etmiş oluruz. Bir işçi önderinin dediği gibi, siyaset denen şey aslında yoğunlaşmış ekonomidir. Buzun kristalleşmiş su olması gibi...

Siyaset ekonomik çıkarlar üzerinde yükselir. Bu nedenle, siyasi iktidarın izlediği ekonomi politikaları onun genel siyasetinden bağımsız değil. Meselâ **esnek çalışma, sözleşmeli işçilik, özel istihdam büroları, zorunlu bireysel emeklilik sistemi** AKP döneminde getirildi. Emeklilik yaşı uzatıldı, emekli aylıkları düşürüldü. Sermayenin daha fazla büyümesi için kentler rant alanına çevrildi, doğa yağmalandı. Devlet imkânları ve işsizlik fonu sermaye sınıfına peşkeş çekildi, çekiliyor. İşe iade davalarının yolu kapatıldı ve arabuluculuk sistemi getirildi. **Bu uygulamalar da gösteriyor ki AKP iktidarı işçilerden yana değil patronlardan yana siyaset izliyor.**

Bir de şu açıdan bakalım: İşçiler haklı olarak ücretlerini yükseltmek, ekonomik durumlarını iyileştirmek isterler. Fakat bu amaçla greve çıktıklarında karşılarında siyaseti bulurlar. Son 16 yılda yüz binlerce işçinin grevi yasaklandı. Cumhurbaşkanı defalarca OHAL'i grevleri yasaklamak için kullandıklarını söyledi. "İş dünyamızın sarsılmasına izin vermeyiz" dedi. İşçi grevlerini yasaklamak ve işçileri patronlar karşısında çaresiz bırakmak bir siyasettir ve bu siyasetin amacı patronlar sınıfını korumaktır. Keza her sene iki bin işçi iş kazalarında ölmesine rağmen işyerlerini denetlememek ve önlem almayan patronları cezalandırmamak da bir siyasettir.

Seçim sonuçlarına bu şekilde bakarsak kimin kazanıp kimin kaybettiğini daha net görürüz. Ama ne yazık ki siyasi iktidar toplumu ve emekçileri yapay temelde kutuplaştırmış durumda. İşçiler kendi sınıf kimlikleriyle değil, kültürel, mezhepsel, yöresel, etnik kimlikleriyle düşünüp hareket ediyorlar. Muhafazakâr ya da başörtülü olan işçilerin bir kısmı kendilerini siyasi iktidarla özdeşleştiriyorlar. AKP seçimlerde üstün geldiğinde kendilerini kazanmış sayıyorlar. Muhalif işçiler ise, çeşitli nedenlerle muhalefet partilerinin kimliğiyle kendilerini ifade ediyorlar. Sonuçta kaybeden üreten, alın teri döken işçi sınıfı oluyor. Oysa çalışma ve yaşam koşullarımızı iyileştirmek istiyorsak **kutuplaştırma tuzağına düşmemeli, egemenlerin yalanlarına kanmamalıyız.** Türk, Kürt, Alevi, Sünni, başörtülü ya da başı açık olabiliriz ama biz işçiyiz ve işçi sınıfıyız. O halde sınıf kimliği etrafında birleşmeliyiz! ■

Türkiye tarihinde ilk kez, dev şirketlerin/tekellerin tepesindeki isimler, seçilmedikleri halde bakanlık koltuğuna oturtuluyorlar. Bu durum hem tek adam rejiminin keyfiliğini hem de onun sınıfsal meşrebini gözler önüne seriyor mu?

Grev “Kargaşa” Değil, İşçinin Gücüdür!

Çalıştığımız fabrikaların, işyerlerinin yıllar içinde nasıl büyüdüğünü, ne denli büyük kârlar elde ettiğini görüyoruz. Bizim çalışmamız sayesinde bu büyüme. Ancak ücretlerimizin yükselmesini, çalışma koşullarımızın düzelmesini, izinlerimizin, sosyal haklarımızın artmasını istediğimizde hep aynı olumsuz muameleyle karşılaşırız. İşçi hakkını isterken tek başınaysa patron zaten onu cid-diye bile almaz ya da işten atar. İşçiler hakları için birlikte hareket etmeye başladıklarında ise patronlar önce bahanelere başvurur: “Arkadaşlar biz bir aileyiz, çalışıp kazanıracaksınız ki kazanasınız”, “aynı gemideyiz, sabredin, bakınız”, “dişinizi sıkın siparişleri yetiştirin, zammı alın”, “o kadar zam yaparsak rekabet edemeyiz, batamız, işsiz kalırsınız, ekmeğinizden olursunuz”...

İşçiler bu yalanlara inanırlarsa geçim derdi büyür, çalışma koşulları daha da ağırlaşır. Ancak bu sorunlara karşı el ele verip bir şeyler yapmaya karar verdikleri zaman iş değişir. Haklarını almak için birleşip iş durdurduklarında, yani greve çıktıklarında patronların kasalarına akan kârlar birden kesilir. İşçinin birlik olabilmekten ve üretimden gelen gücüdür bu! Üretim yoksa kâr da yoktur. Bu durum işçilerin patronlarla pazarlık edebilmesinin yolunu açar, işçilerin hakkını arayabilmesini sağlar. Grev işçileri güçlendirirken patronları öfkeli eder, paniğe sevk eder.

Sermaye sahipleri isterler ki işçiler grev kartını asla öne sürmesin, köle gibi çalışmaya devam etsinler. Bu nedenle grevleri engellemek, bitirmek, karalamak için ellerinden geleni yaparlar. İşçileri grevin tehlikeli, yasadışı olduğuna ikna etmeye çalışırlar. Grevi kargaşa, karmaşa olarak gösterirler. Grev olan yere polisi çağırırlar. Gazetelere grevi kötüleyen manşetler attırırlar. İşçileri başka işçilerden yalıtıma çalışırlar, greve destek vermek isteyen diğer işçileri terörist ilan ederler.

Bu yalanların birlik olmayan, sınıf bilinci taşımayan işçiler üzerindeki etkisi hiç de az değildir. Nitekim Flormar işçileri, İşçi Dayanışması'na verdikleri röportajda bu gerçeği ifade ediyorlar. Direnişe çıkmadan önce, greve çıkmayı veya hak aramak için eylem yapmayı “devlete karşı kalkışma” olarak algıladıklarını söylüyorlar. Flormar yönetiminin haksızlıklarına karşı mücadele etmeye başladıklarında ise “grev”, “direniş” gibi sözcüklerin yarattığı

olumsuz çağrışımın silindiğini, mücadele ve dayanışmanın çok güzel ve anlamlı olduğunu dile getiriyorlar. Anayasada var olan haklarını kullandıkları için işten atıldıklarını, direnişlerine yönelik saldırılar gerçekleştiğini ama devletin ve hükümetin bu haksızlığa karşı bir şey yapmadığını, işçilere destek vermediğini görüp şaşırıldıklarını anlatıyorlar.

Oysa grev ve direnişlerin “kargaşa”, “huzursuzluk” ve hatta “terör” olarak gösterilmesinin baş sorumlusu sermaye sınıfının bir parçası ve temsilcisi olan hükümetlerdir. Seçimlerden hemen önce patron örgütlerinin toplantılarında defalarca grevleri yasakladıklarını, artık ülkede “grev tehdidi” olmadığını, huzur olduğunu ballandıra ballandıra anlatan iktidarın başı değil miydi? Sendikalara ve işçilere “iş dünyamızı sarsamazsınız” diyen kimdi? Tüm iktidarı elinde toplayanlar, oy ve destek istedikleri işçilere bu sözleri hiç çekinmeden söyleyebiliyor, çünkü işçilerin ait oldukları sınıfın kimliğiyle düşünüp hareket etmediğini biliyorlar. Sınıf kimliğiyle hareket eden bir işçi, grevin kendisinin demokratik hakkı olduğunu bilir ve yalanlara kanmaz. Ancak 12 Eylül askeri darbesinden sonra işçiler korkutuldu ve mücadeleciler işçi sendikaları kapatıldı. Grev, işçilere hak arama aracı olarak değil, “kargaşa” ve “suç” olarak belletildi.

Birlik olamayan, grev aracını kullanamayan, kullanmak istediği zaman yasaklarla karşılaşan işçi sınıfının hakları günden güne geriliyor. Sermaye sınıfı büyüme rekorları açıklarken, işçiler aşırı çalışma ve düşük ücret başta olmak üzere bin bir türlü sorunla boğuşuyor. Grevler “milli güvenliği bozmak” gibi gerekçelerle yasaklandıkça sermayenin “güvenliği” korunuyor, işçiler yoksulluğun ve iş kazalarının pençesine düşüyor.

Kardeşler, bu ülkede işçilerin haklarının en geniş, yaşam ve çalışma koşullarının en iyi durumda olduğu yıllar, işçilerin sermaye sınıfını örgütlü güçleriyle, grevlerle sarstıkları yıllardı. Şunu unutmayalım; hangi partiye, hangi lidere oy vermiş olursak olalım biz işçiyiz, sermaye sınıfının değil işçi sınıfının parçasıyız. Nasıl yaşadığımızı memleketimizden, inancımızdan, dilimizden önce bu gerçek belirliyor. Sınıfımız bir, kaderimiz bir! Biz birlikte üretiyoruz, birlikte olduğumuzda güçlüyüz. ■

Çocuklar Öldürülmesin Şeker de Yiyebilsinler

Leyla, Eylül, Ufuk, Yusuf, Salih, Evrim... Evlatlarımız, bakmaya kıyamadığımız o melek yüzler... Şimdi onlardan geriye yalnızca masum gülümsemeleriyle, ışıltılı gözleriyle bize baktıkları resimler kaldı. O resimler eskiyecek ama evlatlarımız büyüyemeyecekler.

Oysa evlatlarımız büyüyebilmeli, sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürebilmeliler. Bizi o güzel gülümsemeleri, şen şakrak kahkahaları sarıp sarmalamalı, acıları değil! Ama evlatlarımız kayıp, evlatlarımız kirli ellerin kurbanı, evlatlarımız direk diplerine gömülmüş ölü... Yüreğlerimiz acı ve öfke dolu!

Nasıl oluyor da daha 4 yaşında, 6 yaşında, 8 yaşında evlatlarımıza bunları yapan insanlar çıkıyor? Nasıl oluyor da toplum bu hale geliyor?

Elbette bu caniliği yapanlara öfkeliyiz, elbette suçlarının cezasız kalmasını istemiyoruz. Ama kardeşler, suçluları nasıl cezalandıracağımızdan önce evlatlarımızı nasıl koruyabileceğimizi düşünmeliyiz ve sorunun gerçek kaynağını anlamaya odaklanmalıyız. Başka türlü gerçek bir çözüm bulmamız, toplumun içinden böyle suçlar, böyle suçlular çıkmasını engellememiz mümkün olmaz.

Sorunun en temel kaynağı içinde yaşadığımız toplumun insanı insandan ayıran, birini köle birini efendi yapan, insanı insanın kurdu haline getiren, çürüten sömürü düzenidir. Bu düzende para bütün değerlerden üstündür. Düşünebiliyor musunuz, insanlar birbirini öldürsün diye silah da üretiyor, çürüsünler diye uyuşturucu da çocuk pornosu da! Hem de belki de ekmekten ve kitaptan daha çok. İnsanların gerçek ihtiyaçları bu düzenin efendilerinin umurunda bile değil. İnsanlar daha çok paraya sahip olsun, durmadan satın alsın, tüketin diye kışkırtılıyor. Tatminsizleştiriliyor. Kendisi gibi olana değil, zengine özenmesi, saygı duyması sağlanıyor. O zenginliğin kaynağı önemsenmiyor. İnsanlar açgözlü, bencil, duyarsız, kıskanç ve kindar yapılmak isteniyor. Yani toplum bir bütün olarak zehirleniyor. İşte böyle bir toplumdan katil de çıkıyor canı de! Ve toplumu bu hale getiren sermaye sahibi egemenler kendileri tertemizmiş gibi sıy-

rılıveriyorlar işin içinden.

Medyaya yansıyan haberlerle hepimiz büyük bir korkuya kapıldık. Bizim de evlatlarımızın başına bir şey gelecek diye tedirgin olduk. Kimselere güvenemez olduk, anneler, babalar, çocuklar olarak psikolojimiz bozuldu. Ama hiç kimseler gerçek bir çözüm yolu sunmadı.

Bilelim ki korkunun esir aldığı bir insan ya da toplum doğru düşünemez, gerçek çözümler üretmez. Zaten amaç da bu: Bir korku toplumu yaratmak ve insanların gerçekleri görmesini engellemek! Evlatlarımız bu düzenin egemenlerinin umurunda bile değil!

Uzun yıllardır çocuk istismarı ve kadına şiddet gibi konularda çalışma yapan dernekler baskı altında tutuldu, bazıları OHAL bahanesiyle kapatıldı. Bazı vakıflarda çocukların istismar edildiği ortaya çıktığında hükümetin sözcüleri "münferit olaylar" dedi, o vakıflara yardımlar, arazi ve bina tahsisleri yapıldı. Bir hastanedeki hamile çocuklar konusunu açığa çıkaran hemşire işten atıldı, cezalandırıldı, asıl sorumlular korundu. Sözde din âlimleri küçücük çocukların cinsel istek uyandırabileceğini, evlenebileceğini ileri sürdü. Mahkemeler tecavüzcülere, kadın katillerine "iyi hal" indirimleri uyguladı. Tecavüzcünün tecavüz ettiği kadınla evlenmesi halinde cezasız kalmasını sağlayacak bir yasa çıkarılmak istendi. Toplumda körüklenen ayrışma, kutuplaşma şiddeti besledi, toplumun dezavantajlı kesimleri, kadınlar, çocuklar bu şiddet iklimine kurban edildi.

Kimyasal hadım ve idam gibi yöntemleri gündeme getiren iktidar ve medya, toplumdaki korkuyu kışkırtıyor, asıl çözümün üzerini örtüyor. Tecavüzcüleri, çocuk istismarcılarını, canileri üreten bu düzenin sorgulanmasının önüne geçmek istiyorlar. Örgütlenmesi ve dayanışma içinde çözüm üretmesi gereken yoksul emekçi insanların önüne başka hedefler konuyor. İdam meşrulaştırılmak isteniyor.

Kardeşler, egemenlerin tuzaklarına, insani insana düşüren, komşuyu komşuya yabancılaştıran yalanlarına kapılmayalım. Susmaya, korkmaya, güvensizliğe değil cesur olmaya, haksızlıkları görmeye ve ses çıkarmaya alışalım, çocuklarımıza bunu öğretelim. Dayanışma içinde birbirlerine güvenmeyi ve birbirlerini korumayı öğretelim. ■

Baskılara ve İşten Atmalara Karşı Mücadeleye Devam

CSUN işçileri: “Biz batırmadık bedelini de ödemeyeceğiz”

Aylardır ücretleri ödenmeyen 400 CSUN işçisi, hakları ve alacakları için mücadele etmeye devam ediyor. 18 Hazirandan bu yana Tuzla Serbest Bölgesinde bulunan fabrikayı terk etmeyen Birleşik Metal-İş üyesi işçiler, İstanbul Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü önünde eylem yaptı. 17 Temmuzdaki eylemde işçiler, “Çinli Patronu Uyarıyoruz; CSUN’u Biz Batırmadık, Bedelini de Ödemeyeceğiz!” dediler.

İşçiler eylem boyunca “Borç Gırtlakta! Faturaları, Kiraları Ödeyemiyoruz”, “Biz Çalıştık, Sen Kazandın. Haklarımızı İstiyoruz”, “Krizin Faturası İşçiye Değil, Patronlara!” yazılı dövizler taşıdılar. Birleşik Metal-İş Genel Başkanı Adnan Serdaroğlu, CSUN işçilerinin, patronların keyfi tutumları ve sorunlara çözüm üretmeyen hükümet yetkilileri yüzünden evine ekmek götüremediğini ifade etti.

Flormar’da direniş devam ediyor

Sendikalaştıkları için işten atılan ve direnişe geçen Flormar işçilerinin mücadelesi 15 Mayıs’tan bu yana devam ediyor. Gebze Organize Sanayi Bölgesi’nde yer alan fabrika önünde çoğu kadın 127 işçi, hakları için kararlılıkla direniyor. Petrol-İş üyesi işçiler, sanayi bölgesi içinde yürüyüşler ve Flormar mağazaları önünde eylemler gerçekleştirerek seslerini duyurmaya çalışıyorlar. “Yves Rocher ve Flormar ürünlerine boykot” çağrısı yapan işçiler, işlerine sendikalı olarak geri dönene kadar mücadeleye devam edeceklerini ifade ediyorlar.

Süperpak işçilerinin grevi sürüyor

Ambalaj üretimi yapan MM Süperpak Ambalaj’ın Antep, İzmir ve Karaman’daki fabrikalarında, Selüloz-İş Sendikası ile patron arasındaki toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine başlayan grev, 20 Hazirandan bu yana devam ediyor. Yaklaşık 250 işçinin çalıştığı fabrikalarda 2 yıl için geçerli olacak toplu sözleşme görüşmelerinde işçiler 475 lira zam talep ettiler. Patron ise siparişlerdeki düşüklüğü bahane ederek sıfır zam dayatıyor. “Bizim davamız ekmek davası, haklıyız” diyen işçiler, talepleri kabul edilene kadar grevi kararlılıkla sürdüreceklerini belirtiyorlar.

Bolu’da Barilla işçileri grevde

Bolu Organize Sanayi Bölgesi’nde kurulu Barilla fabrikasında patron ve işçiler arasında 6 ay devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine 160 işçi 5 Temmuzda greve çıktı.

İşçilerin ücretlerde yüzde 20 zam talebine karşı patron yüzde 15 zam dayatıyor. Barilla işçileri, talepleri kabul edilene kadar birlik ve beraberlik içinde grevi sürdüreceklerini vurguluyorlar. ■

DİSK: Sendikaları denetleme görevi DDK’ya verilemez!

24 Haziran seçimlerinin ardından resmi düzeyde yasal ve anayasal dayanakları üzerine oturtulan tek adam rejiminin işçilere ve işçi örgütlerine yönelik saldırıları hız kazanmış durumda. 15 Temmuzda çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, Devlet Denetleme Kurulu’nun (DDK) yetkilerini artırıyor ve işçi örgütlerini baskı altına almayı amaçlıyor. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu, DDK’nın yetkilerinin genişletilmesine ilişkin bir açıklama yaptı. Çerkezoğlu, 15 Temmuz 2018’de yayınlanan 5 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle birlikte DDK’nın süper yetkilerle donatılmış olağanüstü bir denetim organı haline getirildiğini belirtti. Kararnameye göre DDK’nın sendika, meslek örgütü, vakıf ve derneklerde her türlü idari soruşturma, inceleme, araştırma ve denetleme yapabileceğini söyleyen Çerkezoğlu, ayrıca denetlenen kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgenin (gizli veya açık) hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın istenebileceğini ve seçilmiş yönetici-

lerin görevden uzaklaştırabileceğini ifade etti.

Yürürlüğe sokulan kararnameyi başkanlık rejiminin keyfiliklerinin yeni bir örneği olarak değerlendiren Çerkezoğlu; sendikaların ve meslek örgütlerinin, cumhurbaşkanlığı bürolarına dönüştürülmesinin önünün açıldığını vurguladı. Bu uygulamanın uluslararası sözleşmelere ve anayasaya aykırı olduğunu söyleyen Çerkezoğlu şöyle dedi: “Anayasanın 51. maddesine göre sendika kurma hakkı ancak kanunla düzenlenebilir. Nitekim bu çerçevede sendikaların kuruluş, işleyiş ve denetimiyle ilgili olarak 6356 sayılı yasa çıkarılmıştır. Devlet Denetleme Kurulu’na yasayla verilmiş sendikal denetleme yetkisi yoktur.”

12 Eylül 1980 askeri darbesiyle oluşturulan hukuka geri dönüldüğünü belirten Çerkezoğlu, sendikaların devlet veya cumhurbaşkanlığı bürosu olmadığını, uluslararası sözleşmelerle ve anayasayla bağımsızlıkları ve özerklikleri güvence altına alınmış demokratik işçi örgütleri olduklarının altını çizdi. ■

Direnişlerinin Birinci Yılında DHL Express İşçileri İle Söyleşi

Merhaba, DHL Express işçileri olarak yönetimin işten atma saldırısına karşı verdiğiniz mücadele, bir seneyi doldurdu. Süreci İşçi Dayanışması okurları için özetleyebilir misiniz?

Birinci İşçi: Aslında DHL Express'te de her işyerinde yaşanan sorunlar vardı. Öncelikle iş güvencemiz yoktu. İşveren istediği zaman istediği işçiyi işten çıkarabiliyor veya bölümünü değiştirebiliyordu. Verilen zamlar kişilere göre değişiyor veya terfi politikalarını işçileri bölmek üzere belirliyorlardı. İstediklerinin önünü açıyor, istediklerinin önünü tıkıyorlardı. Bu sorunların çözümünü sendikalaşmakta gördük ve DHL Express işçileri olarak sendikamızda örgütlenmeye başladık. Çalışmalarımız meyvesini verdi ve sendikalı olmak için yeterli çoğunluğu oluşturduk. Bakanlık da yetkimizi onayladı ama işveren sendikalaşma çalışmasında ön plana çıkan dokuz işçiyi işten çıkardı.

İkinci İşçi: Bu şirket 1989 yılından beri Türkiye'de ve o yıldan beri birçok işçi işten çıkarıldı. Tabii o zaman bir sendikal çalışma olmadığı için kimse bizimki gibi eylemler yapmadı. Herkes kaderine razı geldi ve başka yerlerde iş aramaya başladılar. Yani burada ilk defa biz, işçilerin kaderinin patronların iki dudağı arasında olmadığını göstermeye çalıştık. Örgütlü işçilerin yapabileceklerini göstermek adına buradaki direniş çadırımız iyi bir örnek oldu. Bu süreç içerisinde açılan davalar tek tek lehimize sonuçlandı. Haklılığımız mahkeme kararlarıyla da tescillenmiş oldu. Direnişimiz bir yıldır aynı coşkuyla devam

ediyor. Tamamen sonuçlanana kadar da devam edecek.

Geçmişin mücadeleci işçi kuşakları grev ve direnişlerin işçiler için bir okul olduğunu söylerler. Bu bir senelik direniş deneyimi sizlere neler kattı?

İkinci İşçi: Burası gerçekten bir okul oldu bizim için. Vaktimizin büyük kısmını burada geçiriyoruz ve birçok şey öğreniyoruz. Yaşam tarzımız, olaylara bakış açımız değişti. Bizler belli yaş aralığında olan ve bu tür olaylarla daha önce karşılaşmamış işçileriz. Aramızda sendikayla ilk defa tanışan arkadaşlarımız var. Sendikalı olmanın kazandıracığı hakları ilk defa burada öğrenen arkadaşlarımız var. Mesela daha önce bir direniş çadırıyla karşılaşsam "burada ne yapıyorlar?" diye düşünüp, geçip giderdim. Ama artık çok farklı hissediyorum. Daha önce tesadüfen haberlerde gördüğümüz, okuduğumuz direnişlerin aslında ne olduğunu yaşayınca anladık. Mücadelenin bize kazandırdığı en önemli şey de dayanışmanın ve örgütlülüğün önemini kavramamız oldu. Örgütlü işçi her zaman hakkını savunabilir, mücadele edebilir. Birlik olursak, dayanışma halinde olursak hakkımızı daha güçlü savunabiliriz.

Birinci İşçi: Burası bizim için hem okul oldu hem de ikinci bir askerlik oldu. Askerlik yapanlar bilir, askerde öğrendiğin şeyler nedense hep akılda kalır. Direniş de böyledir. İnsana birçok önemli tecrübe, fikir ve davranış tarzı kattığını yaşayarak görüyoruz. Bir işçi olarak olaylara nasıl bakacağımızı burada öğrendik. Sadece bizim değil

diğer işçilerin de bizim direnişimizden çıkaracağı dersler var. Birçok işçi, direnişimizi örnek alıp “biz de yapabiliriz” diyebilmeli, biz bunu istiyoruz. Biz sendikamızla birlikte sonuca varacağımızı ilk günden itibaren söylüyorduk ve bugün de öyle söylüyoruz. Biz işe geri döneceğimize ve toplu sözleşme yapacağımıza eminiz. Moral ve motivasyon kaynağımızı da bu inanç oluşturuyor.

İnsanın haklı olduğunu bilmesinin ve mücadelesine inmasının yanı sıra sınıf dayanışması da çok önemli bir moral kaynağıdır. Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

İkinci İşçi: Burada kaldırımın üzerinde bir yılı, dört mevsimi geçirdik ve pek çok zorluk yaşadık ama aldığımız destek direncimizi güçlendirdi. Sendikamız olmasaydı böyle bir örgütlülük sağlayamazdık. Başından beri yanımızdalar ve onların çabaları, onlardan gördüğümüz destek bizi güçlü hissettiriyor. Sendikamızın bağlı olduğu ITF ve ETF gibi federasyonların yurt dışından vermiş olduğu destekler var. Eylemlerde bizleri desteklemeye gelen sendikalar var. Elbette bir de siz varsınız. Tüm bunlar, bu süreçte bizlere yalnız olmadığımızı hissettirdi. Bunun sadece bizim davamız olmadığını, aslında işçi sınıfının davası olduğunu gösterdi. Bizi güçlü kıldı ve bir sonraki güne daha hazırlıklı gelmemizi sağladı.

Birinci İşçi: İçerideki arkadaşlarımız, ailelerimiz, eşimiz, dostumuz moral kaynağımız oldu. Bu dayanışma bize haklı olduğumuzu hissettiriyor. Hem içerideki arkadaşlarımızın, hem UID-DER gibi işçi örgütlerinin hem de uluslararası sendikaların desteği çok önemli. Her koşulda yanımızda olduklarını hissettiriyorlar. Haklı olduğumuzu sadece biz değil, başka insanların da görmüş olmasının bizim için çok anlamı var. Bu tür dayanışma örneklerinin çoğalması durumunda aslında insanların haklarını daha kolay savunabileceğine inanıyoruz.

Anayasal güvence altında olduğu söylene de bugün işçilerin sendikalaşma girişimleri çeşitli saldırılarla karşılaşılıyor. İşçiler işten atılıyor, işe iade davaları uzadıkça uzuyor. Bu konuda neler söyleyeceksiniz?

TÜMTİS Örgütlenme Uzmanı Murat Küçükşahin: Eski Başbakan Binali Yıldırım işçilere “sendikalaşmaktan korkmayın” demişti, hatta Cumhurbaşkanı Erdoğan; “iki sendikaya bile üye olabilirsiniz” demişti. Geçmişte yüzlerce örneği var ama işte bugün Flormar işçileri, DHL Express işçileri sendikalaştı diye kapının önüne konuldular. Kimse onlar için kılını kıpırdatmıyor. İşverenler, sendikalaşmak anayasal bir hak değilmiş gibi davranarak öncü işçileri işten atıyor. Böylece işçiler korkutulup sendikalardan uzaklaştırılmaya çalışılıyor. İşverenin işçi atmasının yasak olması gerekir. İşçinin mücadelesi başarısızlığa uğrasın diye patronlar sendikanın yetkisine itiraz ediyorlar ve mahkeme süreci başlıyor. Mahkeme süreci çok ağır işletiliyor ve bu süre zarfında işçi yorulsun ve hakkını aramaktan vazgeçsin isteniyor. Ama işçiler şunu bilsin ki gerçek sendikalar görevlerini yerine getirerek işçilerin yanında duruyorlar. İşçilerle beraber mücadele ediyor, direniyor ve onlara maddi-manevi destek oluyorlar. Kargo sektörü işçi sınıfının mücadelesi açısından çok önemli ve mutlaka örgütlenmesi gereken bir sektördür. Bizim bir sloganımız var; “Dün UPS, bugün DHL, yarın hiçbir kargo örgütsüz kalmayacak!” Sendikamız da bu yolda emin adımlarla ilerliyor. Buradaki direnişçi işçiler de sendikamız da bu mücadeleyi asla bırakmayacaktır. Bu mücadeleyi, işten atılan işçilerin toplu sözleşmeyle içeri girmeleriyle taçlandıracağız.

İkinci İşçi: İster bir yıl olsun ister beş yıl olsun fark etmez. Biz direnişe başlarken süreyi düşünerek başlamadık. Hakkımızı alana kadar buradaki direnişimiz devam edecek. Bu süreç ancak işimize geri alınıp patron toplu sözleşme masasına oturursa, işçilerin talepleri kabul edilirse sonlanacaktır. Bu çadır ancak o zaman buradan kalkacak. Son olarak direnişteki işçilere, tüm mücadeleci işçilere selamlarımızı yolluyoruz. Kimse emeğini başkasına yedirmesin, herkes hakkını savunsun. Biz ancak bu şekilde bir şeylerin değişeceğine inanıyoruz. Umarız bir dahaki röportajımızı içeride, işimizin başındayken yaparız. ■

Grevler ve Sınıf Dayanışması Yükseliyor!

Hindistan

Hindistan'ın güneyinde bulunan Kerala eyaletine bağlı Alappuzha bölgesinde yaklaşık 30 bin işçi, ücretlerine zam yapılması için 10 Temmuzda greve çıktı. Hindistancevizi liflerinden zemin döşemesi, paspas, şilte, fırça gibi ürünler üreten işçiler %8 oranında zam talep ediyorlar. Dünya pazarının beyaz hindistancevizi lifi ihtiyacının %60'ı, Hindistan'ın güney kıyılarındaki bölgelerden karşılanıyor. Hindistancevizi lifi işleyen işçiler, ülkeye yıllık 6 milyar rupi ihracat geliri sağlıyorlar. Ancak işçilerin payına düşen; geçinmelerine bile yetmeyen düşük ücretler, ağır çalışma koşulları, iş kazaları oluyor. İşçiler talepleri karşılanıncaya kadar greve devam edeceklerini duyuruyorlar.

Güney Afrika

Güney Afrika'da çoğunluğu kadın 10 binin üzerinde ayakkabı imalatı işçisi grevde. Ulusal Deri İşçileri Sendikası ve Güney Afrika Giyim ve Tekstil İşçileri Sendikası üyesi işçiler, işverenin %6,25'lik "nihai teklif"ine karşılık % 9,5'lik bir ücret artışı talep ediyorlar. Yapılan grev oylaması sonucunda işçilerin %86'sı greve "evet" dedi. 9 Temmuzda ülke çapında başlayan grev, patronların tüm saldırılarına rağmen kararlılıkla devam ediyor. İşveren sendikaları grevi "yasadışı, kışkırtıcı ve endüstriyel ilişkilere zararlı" ilân ederek, sendikalarla görüşmeyi reddediyor. Güney Afrika'da geniş yer tutan tekstil, ayakkabı ve deri sektöründe süren grev şimdiden özellikle ayakkabı üretimini durdurmuş durumda. Sendika yöneticileri, işverenlere görüşmeyi kabul etme ve işçilerin taleplerinin karşılandığı bir anlaşma imzalamaya çağırısında bulunuyor.

Güney Afrika'da ayakkabı işçilerinin yanı sıra, telekomünikasyon işçileri de iş durdurdu. Binlerce posta ve telekom işçisi, 6 Temmuzda Posta İdaresinin %6'lık zam teklifine karşı %12'lik bir ücret artışı talep ediyor. İletişim İşçileri Sendikası, Gümrük Birliği ve Demokratik Posta ve İletişim Birliği üyesi işçiler, 3 yıldır zam almadan çalıştırılıyor. İş yükünün her geçen gün arttığını ancak ücretlerin yerinde saydığını söyleyen işçiler, taleplerinin karşılanması için eylemlerine devam edeceklerini belirtiyorlar.

Almanya

Dünyanın en büyük e-ticaret ve teknoloji şirketlerinden biri olan Amazon'da depo işçileri, çalışma koşullarının düzeltilmesi için grev yaptı. 16-18 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşen grev, Prime Day denilen indirim günlerine denk getirildi. Yılın belli günlerinde düzenlenen ve satışların patlama yaptığı bu dönemde grevin etkisi

de büyük oldu. Birleşik Hizmet Sendikası Ver.di'nin çağrısıyla Almanya, İspanya ve Polonya'da yapılan grevle, çalışma saatlerindeki aşırı artış protesto edildi. Şehir merkezlerinde gerçekleştirdikleri çeşitli eylem ve yürüyüşlerle seslerini duyuran işçiler, şirketin kârı artarken çalışanların hayatlarının her geçen gün daha da kötüye gittiğini belirtiyorlar. Öyle ki ceza uygulamaları yüzünden işçiler tuvalete gitmek için bile tereddüt eder hale getirildiklerini ifade ediyorlar. Çalışırken uyuyakalan işçilerin olduğunu belirten grevci işçiler, bu koşulların artık daha fazla sürdürülemeyeceğini, bu koşullara karşı mücadele edeceklerini haykırıyorlar.

Avusturya

Avusturya'da koalisyon hükümeti, işverenlerin talepleri doğrultusunda işgünü 12 saate çıkarma kararı aldı. Çalışma süreleri günde 8, haftada 40 saat olan Avusturyalı işçiler bu karara tepki gösterdiler. 30 Haziran Cumartesi günü başkent Viyana'da kararı protesto etmek için yaklaşık 100 bin işçi bir araya geldi.

Protesto yürüyüşüne sendikalar ve çeşitli işçi örgütleri katıldı. Yapılan konuşmalarda, yasa tasarısının ka-

ABD

Almanya

bul edilmesine izin verilmeyeceği, gerekirse grev silahına başvurulacağı vurgulandı. İşçi ve emekçiler yürüyüş boyunca attıkları coşkulu sloganlarla kararlı olduklarını haykırdılar. Avusturyalı işçiler 12 saatlik işgününün 100 yıl önce yürürlükten kaldırıldığını, 8 saatlik işgünü hakkının kazanıldığını dile getirdiler ve bu haktan vazgeçmek istemediklerini ortaya koydular.

Ancak hükümet işçilerin taleplerini yok sayarak yasayı meclisten geçirdi. 1 Eylül'den itibaren işçiler günde 12 saate kadar çalıştırılabilir.

ABD

ABD'de, Trump yönetiminin emriyle geçtiğimiz Mayıs ayında, Meksika sınırından ülkeye girmek isteyen göçmelere karşı "sıfır tolerans" politikası devreye sokuldu. Göçmenler Federal hapishanelere gönderilirken, çocukları sığınma merkezlerine gönderildi. Ailelerinden zorla ayrılan çocuklar, tel örgülerle çevrili kafes benzeri yerlerde, sağlıksız koşullarda tutuldu. Çocuklar psikolojik olarak yıpratıldı, onlara travmalar yaşatıldı. Göçmen ailelerin çocuklarına yaşatılanların görüntü ve ses kayıtlarının internete düşmesiyle tepkiler büyüdü ve Trump bu uygulamayı durdurduğunu açıklamak zorunda kaldı.

Tüm tepkilere rağmen 2 binden fazla çocuğun ailelerinden ayrı tutulmaya ve sorunun çözümünün belirsiz bırakılmaya devam etmesi, ABD genelinde altı yüzden

fazla yerde, yüz binlerce insanın sokaklara dökülmesine neden oldu. Temmuzun ilk haftasında New York, Los Angeles, Dallas, Denver, Chicago, Boston, Washington D.C. gibi ülkenin en büyük şehirlerinde kitlesel gösteriler ve eylemler gerçekleşti. Başkent Washington D.C.'de bir araya gelen eylemciler, Trump yönetimine karşı öfkeli haykırışlarla Beyaz Saray'a doğru yürüdü. Yürüyüş sonrasında düzenlenen mitinglerde, yaygınlaşan ırkçı ve ayrımcı söylemler lanetlenirken, tüm halkların hep birlikte yaşayabileceği mesajları verildi. "Hepimiz Göçmeniz", "Ailelerin Ayrılmasına İzin Verme", "İnsanlar İçin Birleş", "Nefrete ve Korkuya Yer Yok, Mülteciler Hoş Geldiniz", "Yasaklara, Duvarlara, Faşizme, Irkçılığa Hayır!" yazılı pankart ve dövizlerle bir araya gelen kitle, çocukların ailelerine teslim edilmesi ve "sıfır tolerans" politikasına son verilmesi taleplerini haykırdı. Eyleme, aileleri ile birlikte gelen çocuklar ise, "Çocuklar Kafese Konulmamalı!" yazılı dövizler taşıdı.

Bir yandan ekonomik krizin diğer yandan savaşın devam ettiği dünyamızda, ülkelerinden göçmek zorunda kalan emekçilerin sayısı da kat be kat artıyor. Böylesi bir dönemde Amerikalı işçilerin, emekçilerin, egemenlerin tüm çarpıtma ve yalanlarına rağmen göçmen sınıf kardeşleriyle dayanışması, tüm dünya işçilerinin örnek alması gereken tutumu gösteriyor.

Yaşasın Sınıf Dayanışması! ■

Avusturya

Güney Afrika

Sorun İnsanda Değil, Onu Zehirleyen Sömürü Düzeninde!

Yemyeşil, capcanlı bir ağaç birden bire yapraklarından dallarına oradan köklerine doğru kurumaya başladığında onu kurtarmak için neden kurduğunu anlamaya çalışırsın. Bunun için de kurumaya neden olabileceğini düşündüğün sebeplere yönelik çözümleri uygulamaya başlarsın. Mesela toprak susuz kalmışsa su verirsin, toprağı aşırı sudan vıcık vıcık ise suyu emecek kuru toprak koyar, kökünü harmanlarsın. Kök saldığı toprakta zararlı haşereler varsa ilaçlarsın. Bunların hiç biri de çözüm olmuyorsa sorun daha derindedir. Toprak daha derinden zehirleniyorsa yaptığımız her şey beyhude bir çabadır. O güzelim ağaç zamanla köklerinden çürüyecek ve ölüp gidecektir. Sorun ağaçta değildir çünkü. Onun yaşam kaynağı topraktır.

Toplum da çeşit çeşit ağaçların olduğu bir orman gibidir. Kadını, erkeğı, çocuğı, yaşlısı ile kocaman bir orman. Ama bu ormanın toprağını zehirleyenler var. Mesela çocuklarımız daha agu gugu yaparken başlıyorlar tazecik beyinlerine zehirlerini akıtmaya. Yani ormanı daha fidanken çürütüyorlar. Az buçuk akli ermeye başladığı andan itibaren çocuklarımızın beyinlerine sömürücülerin pompaladığı fikirleri sanki doğanın kanunu buymuş gibi işlemeye başlıyorlar. Okul kitaplarında kadını mutfaktan başka alanı olmayan, güçsüz, kırılğan, babanın, kocanın korumasına muhtaç, patronun kudreti karşısında zavallı gösteriyorlar. Erkek ise işe giden gelen, anne ve çocuklar üzerinde tek söz sahibi, evin tek direğı oluyor. Yani daha çocukluktan itibaren yaşadığımız toplumdaki para, mülk ve iktidar sahipleri ne düşüneceğimizi belirlemeye çalışıyorlar.

Bir grup kız ve erkek çocukla kadın erkek eşitsizliği konusunda tepkilerini gözlemlemek için bir deney yapılıyor. 7-8 yaşlarındaki çocuklar, biri kız biri erkek olmak üzere

gruplara ayrılıyor. Sırayla tüm gruplara, bir odaya dağıtılmış renkli topları toplama işi veriliyor. İş, pembe ve mavi topları toplayıp renklerine göre iki ayrı sepete doldurmak. Kız ve erkek çocuk aynı anda başlıyorlar işe. Çalışırken birbirlerine yardım ediyorlar. Yani işi birlikte yapıyorlar. Aynı azim ve performansla eğlenerek topları topluyorlar. İşleri bittiğinde yüzlerinde başarmış olmanın verdiği mutluluk var. Görevi veren kişi, işin sonunda çocuklardan gözlerini kapatmalarını istiyor. Ellerine içinde rengârenk şekerlemeler olan birer bardak veriyor. Çocuklar gözlerini açtıklarında önce şekerlemeleri görüp seviniyorlar ancak daha sonra erkek olana iki kat daha fazla çikolata ve şekerleme verildiğini görüyorlar. İşte o andan itibaren çocukların yüzlerine, bakışlarına yansıyan şaşkınlık o kadar çarpıcı ki böylesi bir haksızlığı kabul edemedikleri ve anlamlandıramadıkları çok net görülüyor. Ödülün neden eşit olmadığını sorduklarında kız olması sebebiyle birine daha az şeker ve çikolata verildiği söyleniyor. Çocuklar bu duruma “çok tuhaf”, “bu iyi bir şey değil”, “büyük haksızlık”, “eşit iş yaptık eşit almalıydık”, “kızlar ve erkekler arasında fark yoktur” diyerek tepki gösteriyorlar. Sadece tepki göstermekle, itiraz etmekle yetinip durumu sessizce kabullenmiyorlar. Kendi aralarında neşe içinde anlaşarak bardaklarındaki şekerlemeleri eşitliyorlar.

Bu görüntüler insanın çığ süt emdiğini, ağgözlülük gibi doğuştan getirdiğı özellikleri nedeniyle dünyanın böyle olduğunu, eşitsizliğin kadın ve erkeğın doğasında var olduğunu, hatta doğanın kanununun bu olduğunu iddia edenlere aldanmamak gerektiğine naif bir örnek oluşturuyor. Ama bu çocuklara büyüdüklerinde kadınların erkeklere göre daha düşük ücret almasını, ezilmesini kanıksatan bir toplumda yaşıyoruz. Elbette doğadaki tüm canlıların birbirinden çeşitli farklılıkları var, kadın ve erkek arasında da farklılıklar var. Ancak bu farklılıklar aynı işi, aynı biçimde yapan kadın ve erkeğın farklı ücret almasının gerekçesi olamaz.

Kadınlar insanlık tarihi boyunca hep baskı altında, ezilen cins olarak yaşamadılar. İlk insan topluluklarının kadınlarının tıpkı erkekler gibi o topluluğun karnını doyurma, sert doğa koşullarına karşı herkesle birlikte hayatta kalma mücadelesi vardı. Bugün yaşadığımız toplumda olduğu gibi cinsiyet ayrımcı tutumlara maruz kalmak gibi sorunları yoktu. Ne zamanki eşitlikçi toplulukların yerini sınıflı toplumlar aldı, kadınlar da ezilen cins haline geldi.

Tıpkı çocukların yaptığı gibi önümüze konanı kabul etmemeli, itiraz etmeliyiz. “Bir ağaç gibi tek ve hür, bir orman gibi kardeşçe” yaşayabilmek için toplumu sınıflara bölen ve zehirleyen sömürü düzenine karşı mücadele vermeliyiz. ■

“Oyları Ateşledin mi?”

■ İzmir’den ÜİD-DER’li bir işçi

Tarih 24 Haziran. Otobüsteyim. Otobüste çok az insan var. Şoför dâhil herkes işçi, emekçi. Kimse yanımdakiyle sohbet etmiyor. Derin bir sessizlik var. Ama kulaklar açık ve hassas. Otobüsteki insanların kimisi oyunu kullanmış, kimisi daha kullanmamış. Oyunu kullanan da, kullanmayan da oyunu yani düşüncesinin ne olduğunu bir sır gibi saklıyor. Açıkça oyunu kimlere verdiğini bile söylemiyor. Egemenler, biz işçi sınıfından insanların beynine, siyaset yapmamayı, fikrimizi söylememeyi ve kullanacağımız oyu bile sır gibi saklamayı paslı bir çivi gibi çakıyor. “Siz siyasetle uğraşmayın. Biz sizin yerinize siyaset yaparız. Biz ne dersek onu yapın. Siz çalışın, hem de durmadan çalışın. Savaş dediğimizde, koşun. Ölü, öldürün, sakat kalın, sakat bırakın. Aman ha siyaset yapmayın. Biz sizin kulağınıza ne üflerse, yanınızdakinin kulağına üfleyin. Hele ki öyle sınıfmış, sömürüymüş, böyle şeylere karşı gözünüz kör, kulaklarınız sağır olsun” diyorlar. Bezirgânlar ister ki, onların istediği gibi düşünelim, hatta aynı onların sözlerini tekrarlayalım. Yani kendi sınıfımızın çıkarları doğrultusunda siyaset yapmayalım isterler. İstemek ne kelime, beşikten mezara bir saniyelikliğine olsun beynimizi rahat bırakmazlar.

İşte yaşı seksene dayanmış, doğduğundan bu yaşına kadar bir tek güzel gün yaşamamış yoksul birini gözlerinizin önüne getirin. İnsana ömrünü sınıfımızın siyasetine adamış Nâzım Ustayı saygıyla bir kez daha andırıyor: “Kabahatin çoğu senin canım kardeşim”, “Beyaz bir masada bir kez olsun, doyasıya yemek yemeden göçüp gideriz” demişti Usta. Seksenlik amcamız için artık yapacak bir şey yok. Sözüm yirmili, yirmi beşli, otuzlu yaşlarda olan işçi kardeşlerime. Seksenlik amcam, otobüste çoğu koltuk boş olduğu halde, gelip yanıma oturdu. Selam verdi. Siması tanıdık geldi. Nereden tanıdığımı hatırlayamadım. İlk sözü “oyları ateşledin mi?” oldu. Yaşından beklenmeyecek kadar heyecanlı. Yerinde duramıyor. “Yok, ben daha ateşlemedim oyları. Sen ateşledin mi?” diye sordum. “He valla ele ateşledim ki, get sen de ateşle oyları. Eme sağa get sola getme. Sağ eyidir, bizimdir. Soldan uzağ durasan ha. Sol gavur icadıdır. Sen emiceni dinle. Bağ başğasına niye demirem? Senin nur kimi sakalın var” diye sıralayıp durdu. Gençliğinde solla yani kendi sınıfının siyasetiyle tanışma şansına nail olsaymış, çok iyi bir örgütçü olurmuş amca. “Ama ben işçiyim amca patron değilim. Gerçek sol, yani sosyalizmden yana olan sol işçinin, yoksulun siyasetidir. İşçi, emekçi, yoksul olanın işçi siyaseti yapması gerekir” dedim.

“Sen emekli misin?” diye sordum. “Emekli değilim.

Sikortalı işte çoğ az çalışmışam. İstasyonda mendil satıram. Üç ayda bir 900 lira verir devlet” dedi. Sırtındaki ceketi on yıllardır giydiği belli. Ceketin her yanı erimiş. Ayağında lastik ayakkabı, pantolonunun dizleri süzölmüş. Ömrünün sonuna gelmiş, rahat edeceği yerde, mendil satıyor geçinebilmek için. Üç ayda bir 900 lira alıyor. Bu 900 lira da “Muhtaç Aylığı” olarak, yani hiçbir geliri olmayan yoksul insanlara veriliyor. Bu paranın kaynağı da yine işçi ve emekçilerden doğrudan veya dolaylı toplanan vergilerden gelen paralar. Efendiler, bizden topladıkları parayı yoksul insanlara verirken sanki babalarının kesesinden veriyorlar da, bir de hindi gibi kabarırlar. Ve yoksul insanları, kendilerine muhtaç hale getirerek, kendi-

lerine mecbur bırakırlar. Adı bile iğrenç, “muhtaç aylığı”. İstemezler muhtaç bıraktıkları insanların, muhtaçlıklarının sebebinin ne olduğunu öğrenip anlamalarını. Yani sömürü düzenlerinin üzerine bir perde çeker gibi, yoksulların gözlerine perde çekerler, beyinlerine zehri ilaç gibi zerk ederler. Hem de tüm araçlarıyla ve aralıksız, sürekli, sürekli. Yani sınıf bilincinden bihaber olan milyonlarca işçinin, emekçinin, aç ve yoksulun işçi sınıfının siyasetinden uzak durması için her türlü hilebazlığa başvururlar. Kendi kirli siyasetlerine alet ederler.

Bir tesadüf, bir vesile sonucu birileri kulağımıza kar suyu kaçırdıktan sonra anlamaya başlarız kendimiz ve sınıfımız için siyaset yapmayı. Kulağına kar suyu kaçırılıp, sınıfının siyasetini yapan her sınıf bilinçli işçi yanında, yöresindeki sınıf kardeşlerinden kulakları hassas olanların kulağına kar suyu kaçırmalı ki çivisi çıkmış bu kirli sömürü düzenini hak ettiği çöplüğe atalım. Ve yine Nâzım Ustayı analım: “Sekseninde bile zeytin dikeceksin. Hem de çocuklara filan kalır diye değil”... ■

Dünyayı Çocuklara Verelim

■ GOSB'dan metal işçisi bir kadın

Çocuk olmak ne güzel şey. Bütün kötülüklerden habersiz, oyun tadında yaşamak hayatı. İçinde yaşadığın dünyanın tüm çirkinliklerine inat gülümseyebilmek bütün içtenliğine. Nâzım Usta'nın dediği gibi, "Dünyayı verelim çocuklara, oynasınlar türküler söyleyerek yıldızların arasında."

Dünyayı verelim çocuklara hiç değilse bir günlüğüne
Allı pullu bir balon gibi verelim oynasınlar.

Oynasınlar türküler söyleyerek yıldızların arasında

Dünyayı çocuklara verelim

Kocaman bir elma gibi verelim

sıcacık bir ekmek somunu gibi

Hiç değilse bir günlüğüne doysunlar

Bir günlük de olsa öğreysin dünya arkadaşlığı

Çocuklar dünyayı alacak elimizden

Ölümsüz ağaçlar dikecekler

Son zamanlarda görünür hale gelen çocuk cinayetleriyle, çocuklar ölümsüz ağaçlar dikemiyor. Hepimizin uykularını kaçırıyor yaşadıklarımız. Korkar olduk "ya benim de çocuğumun başına gelirse" diye. Ne zaman bir çocuk kayıp deseler, sağ salim bulunacağından ümitsiz, ölüsünü bari bulabilseler diye, teselli arar olduk çaresizlik içinde. Nasıl bu hale gelebildi insanlık? Küçük çocukların bedenlerini canavarca parçalayarak neyi tatmin ediyor bu insanlar? İstisna değil yaşananlar, gün be gün artıyor üstelik. Her yerinden pislik fışkıran bu düzende, alışık artık kadın cinayetlerine, iş cinayetlerine, çocuk cinayetlerine... Kiminin güzel gözleri kalıyor aklımızda, kiminin masum gülümsemesi. Alışıyor muyuz yoksa, unutuyor muyuz?

Çocuk istismarı ve cinayetlerini önlemenin yolları konuşuluyor dört bir yanda. Bir idam meselesidir gidiyor, günlerdir. Tabiri caizse, zokayı yutmuş vaziyetteyiz. Sorunu yaratan koşulları ortadan kaldırmak yerine, sonuçlarını tartışıyorlar bizlere. Suç kelimesi, tek başına başka bir anlam ifade eder, "lu" yapım ekini alınca "suçlu" olur, peki tek başına "suçlu"yu cezalandırmak, suçu ortadan

kaldırır mı? İşte burada çok büyük bir aldatmaca var. Üstelik yaşanan bu vahşet, sadece bir "lu" eki ile açıklanabilecek kadar basit de değil. "Dünya yansa bir bağ otu yanmaz" türü insanlar, derhal idam söylemini sahipleniyorlar. Suçun nereden kaynaklandığını anlamak ve ona karşı mücadele etmek gibi bir dertleri yok.

Azalıyoruz, eksiliyoruz, gün be gün yitiriyoruz sağduyumuzu. Oysa insan olmak, insanca yaşamak böyle bir şey değil, olamaz da! Bizim örgütsüzlüğümüzden faydalanıyorlar. Yaşadığımız en derin acıları bile kendi çıkarları için kullanabilecekleri malzemelere dönüştürüyorlar. Dertleri suçlular cezalarını çeksin, bir daha çocuklar ölmesin falan da değil. Umutsuzluğun dibine vurmuş, geleceğe olan inancını yitirmiş, tüm bu kötülüklerin kaynağını göremeyen, göremediği için de değiştirmek adına hiçbir adım atamayan insanlar topluluğunu arttırmak istiyorlar her geçen gün. "Benim çocuğumun başına gelmedi. Beni ilgilendirmez" deyip bencilce kenara çekilen insanlar istiyorlar. Alıştırıyorlar yavaş yavaş. Çünkü insani özelliklerini yitirmiş, yaşanan olumsuzluklar karşısında en ufak bir sorumluluk hissetmeyen insan, sınıfını da bilemez, bir araya gelip de yaşananları da değiştiremez. Tam da bu noktada kafaları karıştırıyorlar. Sürekli ısıtıp ısıtıp idam mevzusunu önümüze koymaları bu yüzden.

Oysa bilmeliyiz ki içinde yaşadığımız bu düzendir asıl sorunun kaynağı. Yaşanan tarifsiz acıların, yoksulluğun sebebi. Birilerinin kâr hırsıdır, tüketen biz emekçileri. İnsanı insanlıktan çıkaran, bu yıkılası sistemin ta kendisidir. Çocuğa, doğaya, kadına, emeğe yani yaşayan, güzel olan her şeye düşman bu sömürü sisteminin kendisidir. O yüzden ağlamak, kenara çekilip beklemek yakışmaz bize. Değiştirmeliyiz bir araya gelerek, hep birlikte mücadele ederek. Ta kökünden kazımalıyız tüm pislikleri. Çünkü senin, benim çocuğum diye bir şey olamaz. Dünyanın bütün çocukları bizim çocuklarımız. Ve bizleriz onlara aydınlık yarınların kapısını açacak olanlar da. Bunu da bir araya gelerek, mücadele ederek başarabiliriz ancak. ■

Balkondaki Çam Ağacı

■ İstanbul'dan bir kadın işçi

Havalar her geçen yıl yazları daha da sıcak ve bunaltıcı hale geliyor. Bir iş çıkışı hem temiz hava alırız hem de sohbet ederiz diyerek arkadaşımınla sözleştik. Fakat İstanbul'da yaşadığımızı bir kez daha hatırlamamıza vesile olan şeyler gördük. Bu anlarda tuhaf tuhaf birbirimize baktık. Gideceğimiz yer yakın olmalı, ağaçlar olmalı, sakin bir yer olmalı diye düşünürken bayağı yol kat ettik. Fakat istediğimiz gibi bir yer olmadığı bir kez daha ortaya çıktı. İnsan kendine soruyor, nasıl olur da koskoca bir semtte doğru dürüst bir yeşil alan bulunmaz! O gürültülü alışveriş merkezlerine tıklamak zorunda mıyız diye konuştuk. Temiz hava ve çay hayallerimiz bu kez de suya düşmüştü.

Canım fena halde sıkılmıştı. Öfkeliydim, adeta sataşmaya yer arıyordum. Bunaldığımı gören arkadaşım “pekâlâ, gel benimle seni bir yere götüreceğim” dedi. Sokaklar arasından geçerek bir apartmanın önünde durduk. Ben merakla ona bakarken o yukarıya bakmamı istedi. Fakat o da nesi! Apartmanın balkonunda bir çam ağacı vardı. Gözlerime inanmamıştım. Ne diyeyim, ağacı yerde ararken gökte bulmuştum. Daha doğrusu bir apartmanın üçüncü katında ufak sayılmayacak bir çam ağacına bakakalmıştım. Arkadaşım bana baktı ve gülmeye başladı ama bu gülme o gülmelerden değil. Acı acı ben de gülümsedim, kafamı sağa sola sallaya sallaya yürüdüm. Çocukluğum uçsuz bucaksız yeşil tarlaların ve meyve bahçelerinin içinde geçmişti. Şimdi ise beton yığınlarının içerisinde ağaçlık bir yer bulma telaşına düşmüştüm. Ağaç buldum ama o da bir apartmanın üçüncü katındaydı. Arkadaşımın şakası bizi başka şeyler düşünmeye zorlamıştı.

Balkondaki çam ağacı günlerce hatta haftalarca aklımdan çıkmadı. Toprağı olamayınca ağacı balkonunda yetiştiren ev sahibi ne hissediyor olabilir? Apartmandan kimseyi görmedim, bilmiyorum ama galiba ne hissettiklerini anlayabiliyorum. Bir insanı balkonunda ağaç yetiştirecek hale getiren nedir acaba? Doğaya, ormana, ağaçlara değer veren insanların bu düşünceleri hepimizi ilgilendirir. Çünkü insanın ihtiyacıdır, güzelliştir ormanlar ve ağaçlar. Birçok hastalığa iyi geldiği de bilinir. Yani yemek, içmek, barınmak kadar önemlidir yaşanabilir bir ortamda bulunabilmek. Ama bu gibi son derece önemli hususları unutup beton ormanlarına gömüldüğümüzde birçok değeri olduğu gibi varlığımızın

bütünlüklü anlamını da beraberinde yitiriyoruz.

İstanbul'da yaşıyorum ve görünce irkiliyorum. Bu ne acayip anlayış ve kabalık: OTOBAN KENARLARINA DİKEY YEŞİLLENDİRME. Arka mahallede ise yeşil alan yok. Çocukların otomobil tehdidine maruz kalmadan oynayabilecekleri alanlar neredeyse hiç yok. Fakat araban varsa ve olabildiğince karbondioksit salgılayıp otobandan gidiyorsan sağına soluna bakıp kendini yeşilin içinde zannedebilirsin. Ama biraz daha yukarıdan baktığında her şey ortada; koca bir beton ormanında yaşıyoruz. Ne toprak nefes alabiliyor, ne de biz. Kamu sağlığını önemsemesi gereken yetkililer; yeşillikle, ormanla hiçbir ilgisi olmayan ve bir sürü para akıttıkları bir tuhaflığı hepimize alıştırmış durumdadılar.

Yapılması gereken parklardır, ağaçların yüzlercesinin hatta binlercesinin yan yana bulunabilmesidir. Budur doğru olan. Bu işi bir

reklam malzemesine dönüştürüp “Avrupa'dan daha fazla yeşil alana sahibiz” demek aklımızla alay etmektir. Çünkü kentin uzağında ama kent sınırları içinde sayılan ve kendiliğinden var olan ormanlar değildir esas olan. Bu oranları belirleyen yani esas olan kentin içindeki yeşil alanlardır. Ekosistemin doğru bir biçimde yürümesini sağlayan hesap uluslararası kurumlarca belirlenmiştir.

Türkiye'de ise kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı en az 9 m² olabilmeli. Kıyaslama olması için bir örnek verelim. Mesela Viyana'da 60 m² olan kişi başı yeşil alan miktarı İstanbul'da 7,5 m², bazı semtlerinde ise 1 m²'nin dahi altındadır. Bu hesapları doğru yaptığımızda İstanbul'da kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı dünyanın büyük kentlerinin en gerisindeki orana sahip. Yani yeşil alanımız yok demek mümkün.

Kenti bir rant alanı olarak gördüğümüzde yeşili ancak reklam malzemesi olarak kullanırsınız. Ama kenti tüm çeşitliliğiyle, insanıyla, doğası, havası, suyuyla türlü canlılarıyla beraber düşündüğümüzde bu yapılanları doğru bulmak imkânsız hale gelir. Apartmanın üçüncü katında tek başına ağaç yetiştirmeye çalışan hemşerim bu çelişkiye kendince bir cevap vermiş. Ama bence doğru olan tüm diğer haklarımız gibi yeşil alan haklarımız için de mücadele etmeyi bilmektir. ■

Kırk Ayaklı Karınca

Sen bu dağı aşamazsın
Kırk ayaklı karınca

Aşacağım!

Ayaklarının beşini kırdılar
Sen bu dağı aşamazsın
Otuz beş ayaklı karınca

Aşacağım!

Ayaklarının beşini kestiler
Sen bu dağı aşamazsın
Otuz ayaklı karınca

Aşacağım!

Ayaklarının beşini yaktılar
Sen bu dağı aşamazsın
Yirmi beş ayaklı karınca

Aşacağım!

Ayaklarının onunu çaldılar
Sen bu dağı aşamazsın
On beş ayaklı karınca

Aşacağım!

Ayaklarının onunu sattılar
Sen bu dağı aşamazsın
Beş ayaklı karınca

Aşacağım!

Ayaklarının dördünü yediler
Sen bu dağı aşamazsın
Tek ayaklı karınca

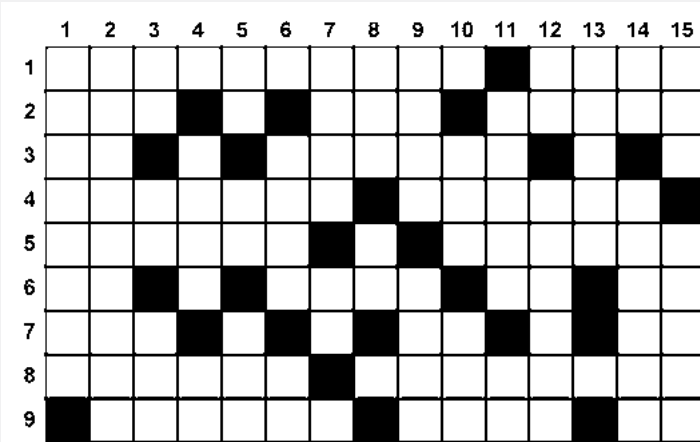
Aşacağım!

Sonunda her zaman yaptıkları gibi kırk ayaklı karıncayı:
Hiç ayağın kalmadı işte
Sen bu dağı aşamadın
Sana demedim mi karınca
Diye sırtarak tehdit etmeye kalkıştıklarında karıncanın
cevabı baş döndürücüdür:

Dön de bir bak
Dağ biraz küçüldü işte
Daha çok karınca var geride

Ali Yüce

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

- İşçi sınıfı. Boyutları olağandan küçük.
- Avrupa Ekonomik Topluluğu kısaltması. İngilizce'de deniz. Boğa güreşi alanı.
- Rutherfordyum elementinin simgesi. Gezgin.
- Gösteriş, fiyaka. Diğer malların üretiminde girdi olarak kullanılan mal.
- Güç, takat, mecal. Gösteriş, göz kamaştırma.
- Yayla atılır. Enerji. Duman karası. Bir bağlaç.
- Karadeniz Teknik Üniversitesi kısaltması. Eski Mısır'da Güneş tanrısı. İşaret.

- Lafız. Birlikte.
- Resim yapan sanatçı. Üzüm suyu. Yabancı.

Yukardan Aşağıya

- Çelişki.
- Yansıtıcı.
- Küçük bitkiler. Rütbesiz asker. Aza.
- Felç. Lesoto'nun plaka işareti.
- Hane. Galyumun simgesi. Yenilgiyi kabul sözü.
- Göğüs. Su.
- Yapıt. Müzikte bir nota.
- Oy. Beyaz.
- Yürüyerek giden. Erme işi.
- Mesafe. Arınmış.
- Bir yerde toplanan kalabalık. Utanma, utanç duyma.
- Tümör. İplik sarılan zıvana.
- Ay ışığı.
- Lahza. Alacak ve verecekleri hesaplayarak sonucu belirlenmiş.
- Kasılıp gevşeme özelliğine sahip hücrelerden yapılmış doku. Kuzey.

Geçen Bulmacanın Çözümü

1	T	O	T	A	L	I	T	E	R		K	U	A	R	K
2	E	T	A	J	E	R		T	A	R	A	N	T	A	
3	Z	O	R	A	K	T		I	O	M		A	S	A	
4	E	K		N		N	E	M	A	L	A	N	M	A	K
5	K	R	O	S		T	R	O	L		R		A	T	A
6	A	R		S		I	L		B	O	T	H	M		
7	E	S	A	M		E	B	O	R	A	T		B	A	E
8	R	I	Y	A		B	E	J		S		R	A	N	T
9	K		A	K		R	I	L	L	I	K		Y	E	L

İşçilerin Sordukları/62

İşçiler hangi sebeplerle işten ayrılabilirler?

İster belirli ister belirsiz süreli iş sözleşmesi imzalsın, haklı nedenleri varsa işçi iş sözleşmesini sona erdirebilir. İş Yasasının 24. maddesi, işçinin işten çıkmak için haklı nedenlerini şöyle açıklıyor:

1. Sağlık sebepleri:

- İş sözleşmesinin konusu olan işin yapılması işin niteliğinden doğan bir sebeple işçinin sağlığı veya yaşayışı için tehlikeli olursa
- İşçinin sürekli olarak yakından ve doğrudan buluşup görüştüğü işveren yahut başka bir işçi bulaşıcı veya işçinin işi ile bağdaşmayan bir hastalığa tutulursa

2. Ahlâk ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri:

- İşveren iş sözleşmesi yapıldığı sırada bu sözleşmenin esaslı noktalarından biri hakkında yanlış vasıflar veya şartlar göstermek yahut gerçeğe uygun olmayan bilgiler vermek veya sözler söylemek suretiyle işçiyi yanıltırsa
- İşveren işçinin veya ailesinin üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak şekilde sözler söyler, davranışlarda bulunursa veya işçiye cinsel tacizde bulunursa
- İşveren işçiye veya ailesi üyelerinden birine karşı sataşmada bulunur veya gözdağı verirse, yahut işçiyi veya ailesinin üyelerinden birini kanuna karşı davranışa özendirir, kışkırtır, sürükler, yahut işçiye ve aile üyelerinden birine karşı hapsi gerektiren bir suç işlerse yahut işçi hakkında şeref ve haysiyet kırıcı asılsız ağır isnat veya ithamlarda bulunursa
- İşçinin diğer bir işçi veya üçüncü kişiler tarafından işyerinde cinsel tacize uğraması ve bu durumu işverene bildirmesine rağmen gerekli önlemler alınmazsa
- İşveren tarafından işçinin ücreti kanun hükümleri veya sözleşme şartlarına uygun olarak hesap edilmez veya ödenmezse
- Ücretin parça başına veya iş tutarı üzerinden ödenmesi kararlaştırılıp da işveren tarafından işçiye yapabileceği sayı ve tutardan az iş verildiği hallerde, aradaki ücret farkı zaman esasına göre ödenerek işçinin eksik aldığı ücret karşılanmazsa yahut çalışma şartları uygulanmazsa

3. Zorlayıcı sebepler:

- İşçinin çalıştığı işyerinde bir haftadan fazla süre

ile işin durmasını gerektirecek zorlayıcı sebepler ortaya çıkarsa (deprem, sel, yangın işyerine devletin el koyması gibi beklenmeyen sebepler v.b)

Derhal fesih hakkını kullanma süresi var mı?

Eğer işçi ahlâk ve iyi niyet kurallarına uymayan hallere dayanarak sözleşmeyi feshedecek ise, bu tür davranışları öğrendiği tarihten itibaren altı işgünü içerisinde işverene yazılı olarak bildirerek bu hakkını kullanması gerekir. İşçi bu süreyi geçirdiği takdirde hakkını yitirir. Aynı durumda haklı neden oluşturan olayın gerçekleşmesinin üzerinden bir yıl geçti ise de fesih hakkını kullanılmaz.

İşçinin hangi nedenle işten çıkmak istediğini noter aracılığıyla patrona ileterek uyarıda bulunması gerekir. İşverene, Bölge Çalışma Müdürlüklerine şikâyetle bulunacağını, iş akdini feshedeceğini ve haklarını iş mahkemesinde arayacağını noter kanalıyla bildirmesi gerekir. Tüm bu uygulamaların mahkemede de ispat edilebilmesi için işçinin işyerinde tanıkları olmalıdır.

İşçi hangi haklarını alabilir, işsizlik maaşından yararlanabilir mi?

Bu nedenlerle işten ayrılmak isteyen işçinin feshi, haklı fesih kapsamında yer alır, işçi iş sözleşmesini sona erdirebilir ve kıdem tazminatını, fazla çalışmaları, ulusal bayram, hafta tatili ve resmi tatillerdeki çalışmalarını, kullanmadığı yıllık izin ücretlerini alabilir. Aynı zamanda işçinin işsizlik maaşı alma hakkı da vardır. Haklı fesihle istifa edenler, haklı olduklarını ispatlayarak işsizlik maaşına başvurabilir. Bunun için işçinin işsizlik maaşı alma şartlarını yerine getirmesi gerekmektedir. (Son üç yıl içinde en az 600 günlük prim ödemiş olmak, fesihten önceki son 120 gün kesintisiz prim ödemiş olmak, 30 gün içinde en yakın İŞKUR birimine şahsen ya da elektronik ortamda başvurmak) Eğer konu mahkemeye gitmişse işçi dava sonuçlanınca işsizlik maaşı alabilir.

İşçiler çoğu zaman ağır çalışma koşullarına ve kötü niyetli muamelelere maruz kaldıklarında işi terk edip haklarını geride bırakıyorlar. İşçiler iş sözleşmelerini hangi durumlarda sona erdirebileceklerini bildiklerinde çalışmanın olanaksız hale geldiği durumlarda derhal fesih haklarını kullanarak olası hak kayıplarının önüne geçebilirler. ■

Kimin Kılıcını Kuşanmalı?

Gelin tarihte bir yolculuk yapalım ve Roma'ya, yani yaklaşık iki bin beş yüz sene gerilere gidelim. Bir kent devleti olarak kurulan Roma, asırlar içinde genişleyerek devasa bir imparatorluğa dönüşmüştü. Yaşamın pek çok alanında muazzam ilerlemeler kaydedilmiş ve dönemin tartışmasız en büyük uygarlıklarından biri olmuştur. Roma, "Ebedi Şehir" olarak adlandırılıyordu ve burada toplum efendiler ve köleler diye ikiye ayrılıyordu. Bir yanda köleler vardı, diğer yanda efendiler, sömürücüler... Köleler tarlalarda, madenlerde çalıştırılıyor, hayvanların bakımıyla ilgileniyorlardı. Şehirlere su kemerleri inşa ediyor, vadilere ve nehirlere köprüler kuruyorlardı. Engelleri un ufak ederek kilometrelerce uzayıp giden ticaret yolları yapıyorlardı. Bu koca "uygarlık", köle emeğinin sömürsü üzerine inşa edilmişti. Yani Roma'yı Roma yapan kölelerdi!

Köleler, efendilerinin her türlü "ayak işlerini" görürlerdi; onları tahtirevanlarla sırtlarında taşır, yemeklerini yedirir, banyolarını yaptırıyorlardı. Bunlar da yetmezmiş gibi bir efendi, kölesine her türlü işkenceyi, zulmü yapma hakkına sahipti. İsterse ona tecavüz edebilir ya da onu öldürebilirdi. Efendileri onları "konuşan alet" olarak adlandırmıştı. Ama köleler

ne bir aletti ne de bir hayvan! Onlar elleriyle ve ayaklarıyla, yürekleriyle ve akıllarıyla, daha da önemlisi harcadıkları emekleri ve ürettikleriyle birer insandılar.

Hiçbir zulüm sonsuza dek hüküm süremez denir ya, doğrudur! Bir yerde zulüm varsa zulme baş kaldıranlar da vardır. Tarih ezilenlerin destansı isyanlarını yazar. Nitekim Roma'da iki bin sene önce patlak veren ve üç sene boyunca süren Spartaküs isyanı da böylesine bir destandır. Gösteriş düşkünü efendilerin sırf eğlence olsun diye başka kölelerle dövüştürdüğü Trakyalı bir köleydi, gladyatördü Spartaküs. Roma'da asırlar boyunca süren zulme karşı en büyük köle isyanı, onun önderliğinde gerçekleşti. Onun önderliğinde isyan eden köleler, kırılmış bir zinciri sembol olarak seçtiler. Ellerindeki, ayaklarındaki, boyunlarındaki pranga ve zincirleri kırmakla işe koyuldular. Bununla da yetinmediler, "böyle gelmiş böyle gider" fikrini de bilinçlerinden söküp atarak onları hareket ettirmekten, isyan ettirmekten alıkoyan bir başka prangadan kurtuldular.

60 kölenin başlattığı isyan dalga dalga büyüdü ve za-

manla 120 bini buldu. Özgürlüklerini kazanmak için isyana girişen köle ordusu, karşısına çıkan en güçlü Roma birliklerini yok etti. En seçkin alaylar, özgürleşen kölelerin birikip de taşan öfkelerinin karşısında ağır yenilgiler alıyor, Roma şehirleri birer birer düşüyordu. Suriye ve Mısır'dan, Habeşistan'dan bile duyulan Spartaküs isyanını kölelik düzeninin temellerini sarsıyordu. Bu nedenle Romalı egemenler zaman kaybetmeden bütün savaş birliklerini bir araya getirerek Spartaküs ve arkadaşlarının üzerine saldırdı. Bununla da yetinmediler, köleleri yine kölelerle vurma entrikasına başvurdu. O güne kadar köleleri insan yerine bile koymayan efendiler, kölelere silah vererek onları köle ordusuna, Spartaküs'ün ordusuna karşı savaştırdılar. Silahlandırılan köleler, silahı ancak öz-

gür insanların kuşanabileceği düşüncesiyle kendilerini bir anda ayrıcalıklı ve özgür efendi gibi hissetmişlerdi. Yani kandırılarak kendi kardeşlerine karşı savaştırılmışlardı.

Spartaküs isyanının üzerinden asırlar geçti ama egemenler oyunlarını bugün de çeşitli biçimlerde sürdürüyorlar. Meselâ herkesin eşit ve özgür olduğu, herkesin bir gün zengin olabileceği söyleniyor. Bugün işçilere "sizin de zengin olma-

hakkınız var" denmesi ile kölelere kılıç kuşandırılarak "siz özgürsünüz" denmesi arasında bir benzerlik yok mudur? Ya da bugün tüm dünyada milliyetçilik kışkırtılıyor, işçi ve emekçiler düşmanlaştırılıyor. Peki, bu "kardeşi kardeş kıldırma" taktiği değil midir?

Kardeşler, kendimize soralım; efendi ile kölenin, sömüren ile sömürülenin çıkarlarının ortak olduğu hangi devirde görülmüştür, böyle bir şey mümkün müdür? Bugünün egemenleri, bu fikirleri işçilerin bilincine aşılacak gerçekleri ters yüz etmeye çalışıyorlar. İstiyorlar ki işçiler gerçek düşmanını bilmesin, tanımasın. İstiyorlar ki işçiler "böyle gelmiş böyle gider" diye düşünmeye devam etsin, kendi tarihini bilmesin ve kendi sınıfının fikirlerini kuşanmasın. Böylece sefa sürdüğü bu sömürü düzeni sürüp gitsin istiyorlar. Spartaküs isyanı bugün olduğu gibi asırlar önce de boyun eğmeyenlerin olduğunu ve sömürülen emekçilerin en ağır uykulardan bile uyanabileceğini gösteriyor. Ezilenlerin tarihindeki bu görkemli eylem, kimin kılıcını kuşanmak gerektiğini ve hangi saflarda mücadele etmek gerektiğini anlatıyor bize. ■